

Og vinnerne ble...

Det var ingen enkel jobb som ventet juryen i desember da de beste prosjektene skulle siles ut og rangeres. Det var så utrolig mange spennende kandidater. Til slutt landet vi på denne listen – gratulerer!

1. plass fagbibliotek: Rådata nå! (Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, NTNU, og BIBSYS)
1. plass folkebibliotek: E-diktet (Fylkesbibliotekene i Østfold, Vestfold og Buskerud)
2. plass folkebibliotek: Undringskvelder i Vikna (Vikna bibliotek)
3. plass folkebibliotek: Prosjekt X (Larvik bibliotek)

Den største utfordreren til «pallplass» var «Biblioteket på en torsdag» (Dønski videregående skole) Førstepremien i hver kategori er et gavekort på kr 3000,-

Juryen besto av:

- Høgskolelektor Unni Knutsen, Høgskolen i Oslo og Akershus, avdeling ABI
- Odd Letnes, redaktør i Bok og Bibliotek
- Nina Granlund Sæther, Forfatter, redaktør av tidsskriftet Hus & Bolig. Styremedlem i ABM-media as
- Professor Lisbeth P. Wærp, kultur og litteratur ved Universitetet i Tromsø. Wærp er også medlem av Norsk kulturråd

I Bok og bibliotek nr. 2 for 2011 ble konkurransen «Årets bibliotekprosjekt 2011» annonsert. I utlysningsteksten sto det følgende: «Det vrirmler av spennende prosjekter i bibliotekene som spenner over alt fra utstillinger, vampyrkvelder og spillnetter til lesestimulering, seniorsurf og formidling av skjønn- og faglitteratur.»

Etter en noe nølende start, ramlet det inn med påmeldinger mot slutten av året, ca. 35 totalt. Selv om konkurransen var åpen for både skole-, folke- og fagbibliotek er det påfallende få søknader fra fag- og skolebibliotekene. Det skyldes nok ikke mangel på prosjekter i disse sektorene!

Juryen har hatt en særdeles morsom, men også krevende jobb! Prosjektene spenner svært vidt: fra GrevLing og kortreist mat i forbindelse med RingsakerOperaens oppsetting av *I Cancelliraadens Dage*, via blodige mord (kriminalgfestival) og kulturhistoriske vandringar, til digital formidling og

arrangement og tiltak som skaper debattarenaer og fremmer toleranse og åpenhet.

Bibliotekene har vist kreativitet når det gjelder å skaffe midler til prosjektene. Samtidig viser prosjektbeskrivelsene oss at prosjekter godt kan drives innenfor egne rammer dersom man har fantasi og vyer og gjerne noen gode samarbeidspartnere. Dette slår hull på myten om at det bare er de store bibliotekene som har muskler til å satse!

Ikke alle påmeldingene er prosjekter i en snever betydning av ordet. Vi har valgt å legge oss på en romslig tolkning, i tråd med utlysningsteksten. Vi har lagt vekt på at prosjektet skal være originalt, interessant og ha overføringsverdi. Vi valgte bort tiltak som kan karakteriseres som løpende aktiviteter og prosjekter som ikke helt har kommet i gang og gitt resultater. Prosjekter i den siste gruppen er mer enn velkomne til å søke i 2012! Utlysning kommer senere både på nett og papir.

Her er prosjektene:

Fagbibliotek:

- Høgskolen i Oslo: iPad og digital læring
- NTNU og BIBSYS: Rådata nå!

Folkebibliotek:

- Bodø bibliotek: Teater i bibliotek
- Deichmanske bibliotek: La barna tale
- Deichmanske bibliotek: lanseringsfester og opplesningsturne med Vinduet, Litterært nachspiel i samarbeid med Oslo litteraturfestival og festivalbibliotek på Øyafestivalen
- Deichmanske bibliotek: Podedprosjektet
- Deichmanske bibliotek: Topp 20
- Fusa, Vaksdal og Samnanger folkebibliotek: Me vil òg vera med
- Halden bibliotek: Bibliostreken (visuelt formidlingsprosjekt)
- Kragerø bibliotek: Kulturhistorisk vandring 1840-1940

- Kristiansand, Bergen, Trondheim, Stavanger og Deichmanske bibliotek: Leselyst og språkforståelse to sider av samme sak
- Larvik bibliotek: Den digitale borger
- Larvik bibliotek: GrevLing
- Larvik bibliotek: Prosjekt X
- Meløy bibliotek: Kriminalfestival
- Nesodden bibliotek: Lykkeposer
- Oppland fylkesbibliotek: Bokpod & Ord om fjell (digital formidling)
- Rana bibliotek: I vinens speil
- Ringsaker bibliotek: Utsøkt, kortreist mat og musikk på Cancelliraadens gjestebud
- Råde bibliotek: Høstlesekampanjen 2011
- Skien bibliotek: Nasjonens barn
- Sogndal bibliotek: Fjord til fjell
- Stavanger bibliotek: Kåring av årets bok
- Sund folkebibliotek: Ord i spor: sjøsprøyt 2011

- Tromsø bibliotek og byarkiv: Integreringsprosjekter (lesegrupper, formidlingsprosjekt)
- Vikna folkebibliotek: Internettkafé for 55+
- Vikna folkebibliotek: Midt i uka (kulturkafé)
- Vikna folkebibliotek: Samarbeid med Barbroteatret
- Vikna folkebibliotek: Undringskvelder
- Vindafjord bibliotek: Bok i butikk
- Voss bibliotek: Vidare enn Voss
- Østfold fylkesbibliotek: B for bibliotek
- Østfold, Vestfold og Buskerud fylkesbibliotek: E-dikt for barn og voksne
- Åmot folkebibliotek: Fritt fram for fortelleren

Skolebibliotek:

- Drammen videregående skole: Boksjokk & Sant/usant?: Kropp, helse og kildekritikk i Naturfag vg1
- Dønshi videregående skole: Biblioteket på en torsdag

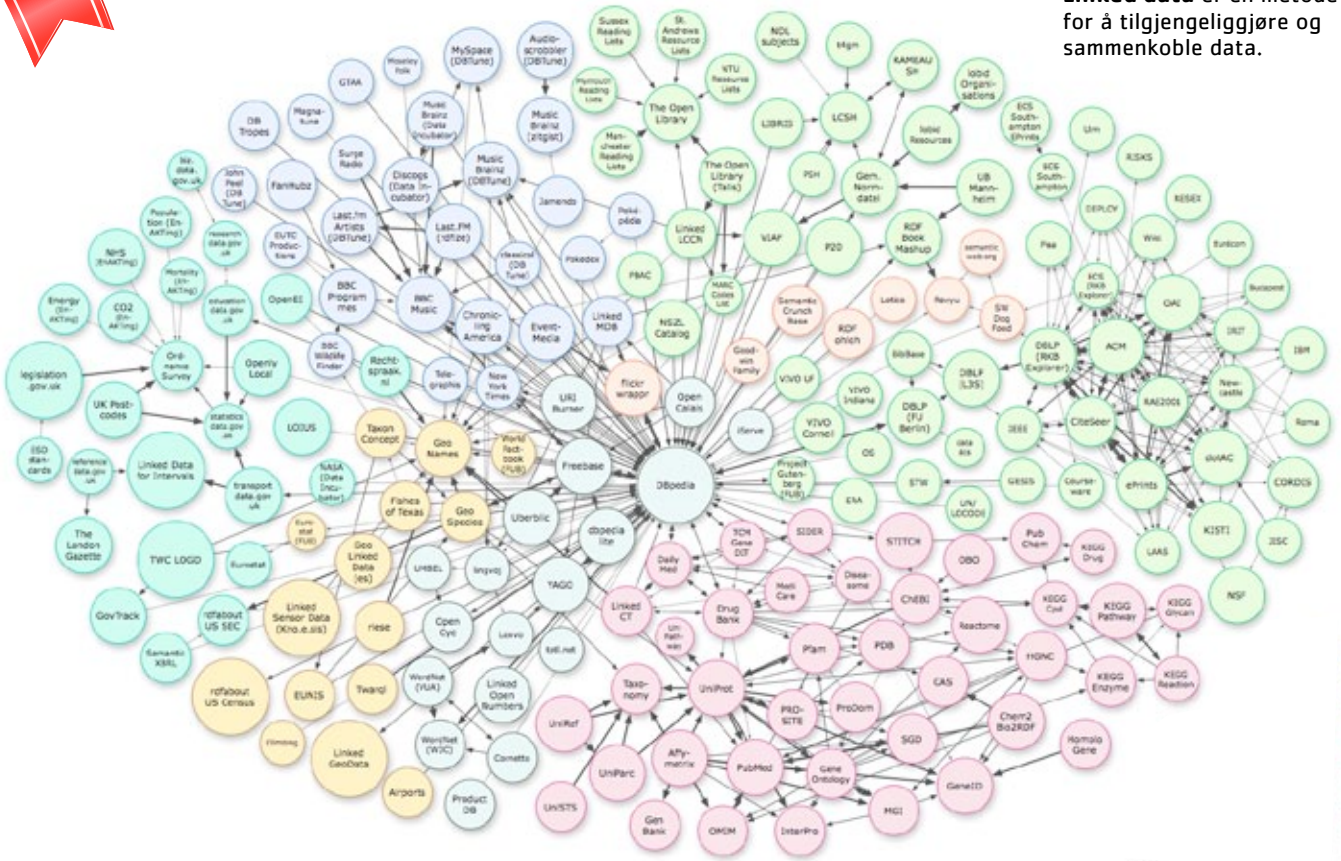
Les om
vinnerprosjektene
på side 22 - 26

Fagbibliotek

Linked data er en metode for å tilgjengeliggjøre og sammenkoble data.

NTNU fremmer fri bruk og deling

Et unikt prosjekt både i norsk og internasjonal sammenheng.

«Rådata nå» er navnet på samarbeidsprosjektet mellom NTNU Universitetsbiblioteket og BIBSYS. Målet var å gjøre BIBSYS – autoritetsregister tilgjengelig for allmennheten. Det er ganske unikt i både norsk og internasjonal sammenheng siden dataene ikke bare blir tilgjengelige, men at de også er lisensiert på en måte som fremmer fri bruk og deling.

– Idéen kom på et seminar i 2009 der vi blant annet diskuterte hvilke informasjonstyper som var relevante for å konvertere til Linked data, forteller **Rurik Thomas Greenall**, universitetsbibliotekar ved NTNU.

Linked data er en metode for å tilgjengeliggjøre og sammenkoble data med bruk av HTTP-URI og RDF.

– På seminaret kom vi fram til at vi ønsket autoritetsinformasjon. Det skyldes behovet for infor-

masjon som kan identifisere faste punkter i dataveven, slik at det er et bestemt sted man kan gå for å skille mellom to personer med samme navn, fortsetter Greenall.

Dette datasettet er blant de første store datasett som er gitt ut med åpen lisens innenfor biblioteksektoren. Dataene kan nå brukes som faste punkt der de som er interessert i forfattere og forfatter-skap kan hente ut bibliografisk og biografisk informasjon fra datakildene de er lenket til. Der kan folk også lenke til sine egne data.

Prosjektet lyktes med å levere dataene i 2010, og har lansert nettsiden <http://data.bibsys.no/data/>. Den avsluttende rapporten kom i mai 2011.

– For NTNU Universitetsbiblioteket og BIBSYS har denne prosessen vært svært lærerik, sier Greenall fornøyd.

Juryen: «Et svært viktig prosjekt, bibliotekdata gjøres fritt tilgjengelig for bruk på nettet (som såkalt lenkede data) til bruk for både andre biblioteker og andre tjenesteutviklarmiljøer.»

Folkebibliotek

Et slag for lyrikken

Vinneren for folkebibliotek ble «E-diktet» i regi av fylkesbibliotekene i Østfold, Vestfold og Buskerud.

– Vi ønsket å gi folk et mer variert litteraturtilbud både i innhold og når det gjelder fysisk form og distribusjon, forklarer **Mona Ekelund**, spesialbibliotekar ved Østfold fylkesbibliotek, på spørsmål om hvorfor de startet prosjektet «E-dikt».

E-dikt for barn ble startet i 2008 mens e-dikt for voksne startet i 2010.

Det at dikt får lite oppmerksomhet i mediene i forhold til romanen, var en viktig årsak til satsingen. Dessuten er dikt raske å lese, samtidig som de kan romme store tema og dype sannheter. Derfor egner de seg godt for dagens travle mennesker.

I dag abonnerer rundt 4500 på voksendiktene, mens 2200 abonnerer på barnediktene. Antall abonnenter øker stadig. Hver uke sendes diktene ut som e-post over hele landet, men med flest mottakere i Oslo. Slik får abonnentene et litteraturtilbud selv om de ikke fysisk oppsøker et folkebibliotek.

Voksendiktene velges av en redaksjonskomité

med representanter fra alle tre fylkesbibliotek. Barnediktene velges av en redaksjonskomité bestående av en førskolelærer, en forfatter og Mona Ekelund ved Østfold fylkesbibliotek.

– For å treffe et bredt publikum unngår vi de smaleste diktene, men plukker ut dikt vi antar har appell. Vi har med helt moderne dikt, samtidig som vi av og til plukker ut klassikere, sier Ekelund.

I starten ble prosjektet støttet av Norsk kulturråd og ABM-utvikling. I dag drives og finansieres e-diktet av fylkesbibliotekene i Østfold, Vestfold og Buskerud. Fra 2012 er e-diktets finansiering mer usikker. Derfor ønskes det at e-dikt skal finansieres fra nasjonalt hold, og få en plass i en framtidig nasjonal digital litteraturformidlingsside.

Men først sikrer støtte fra Nasjonalbiblioteket at lyrikken snart blir enda mer tilgjengelig:

– E-diktet er snart ferdig utviklet som app for mobiltelefon, sier Ekelund fornøyd.

Jyryen: «En ny og annerledes måte å formidle litteratur på. Biblioteket på sitt beste!»

Foto: Namdalsavisa v/Tom Lysø

De undrer seg i Vikna

«Undringskvelder – samtaler om tro og liv» er Vikna folkebiblioteks bidrag til Årets bibliotekprosjekt 2011.

Første tirsdag i måneden åpnes biblioteklokalene til samtale. Tema bestemmes av gruppa selv, og spenner fra det jordnære til det høytflyvende. Eksempler på tema som er tatt opp er: «Forskjellige religioner, tro og livssyn», «Er det et liv før og etter dette livet?», «Musikk og lyds innvirkning på kropp og sinn.» Forslagsstilleren innleder om kveldens tema, før de andre deltakerne lufter sine meninger. Siste tema het: «Hvem eller hva setter normene for hva vi opplever som rett og galt, synd og skyld, godt og ondt.»

Det er biblioteksjef **Mari-Ann Refsaas** og sogneprest **Jan Korssjøen** som står bak og leder møtene.

– Idéen til prosjektet kom da sognepresten var innom biblioteket og fortalte om da han var prest i Bærum og hadde «undringskvelder» i ungdomskaféen i kirka der. Jeg tente på idéen og spurte om vi ikke kunne lage undringskvelder her også med biblioteket som nøytral arena, forteller Refsaas.

Undringskveldene ble annonsert i avisene. Første kvelden møtte 16-17 personer. Det dukker fortsatt opp 15-20 personer med vidt forskjellig bakgrunn, til disse kveldene.

Refsaas forteller at de har skapt en sosial arena med en trygg ramme der folk med ulik bakgrunn kan komme sammen og lufter tanker om viktige spørsmål i livet, få aksept for sitt syn og akseptere at andre kan ha forskjellige meninger enn en selv.

– Det har vært utrolig lærerikt. Vi håper at disse kveldene er med på å skape mer toleranse blant folk. Det blir viktigere og viktigere i et stadig mer flerkulturelt samfunn, sier hun.

Undringskveldene, som er åpne for alle interesserte, går på tredje året.

– Så lenge det finnes ting å undres over, og folk ønsker å dele sine undringer med hverandre, fortsetter vi disse kveldene, sier Refsaas.

Jyren: «Temakveldene fremmer toleranse og åpenhet og legger til rette for en dypere samtale mellom mennesker. Det er etterspørsel etter denne typen diskusjonsarenaer i dagens samfunn.»

Aram Surchy var en av prosjekt-deltakerne.

Ungdommen tar over i Larvik

«Prosjekt X» i Larvik kom opp til en 3.plass.

«Prosjekt X» i Larvik hentet sin inspirasjon fra «Mindspot» ved Århus bibliotek der de unge blir gitt mulighet til å prege bibliotektilbudet for, med og av ungdom.

Larvik bibliotek har i mange år jobbet bevisst med å gjøre biblioteket til et sted ungdom gjerne oppsøker, men erfaringsmessig er det vanskelig å etablere noe som virkelig treffer målgruppa. Det var derfor ønskelig med et prosjekt der ungdom selv skulle involveres.

Integrering og flerkulturelt samarbeid har vært en viktig del av prosjektet i Larvik. Et av målene har vært å gjøre biblioteket til en naturlig møteplass for ungdom med ulik språklig og kulturell bakgrunn.

– Sju ungdommer i alderen 14-19 år har vært ansatt som prosjektmedarbeidere, fire med etnisk norsk og tre med minoritetsspråklig bakgrunn. Forskjell i alder og bakgrunn har vært både en utfordring og en styrke, forteller biblioteksjef Anne Verde.

Prosjektmedarbeiderne skulle selv utvikle et relevant og attraktivt bibliotektilbud for ungdom. De kom med idéer, planla og gjennomførte arrangement, samtidig som de foreslo innkjøp av bøker og medier.

Til tross for prosjektets korte liv, rakk de å gjøre seg synlige, og ungdom på tvers av etnisitet ble bedre kjent med hverandre. De fikk trening i å lede, utvikle og gjennomføre idéer. Biblioteket fungerte også som treffested for aldersgruppa 13-18 år. For å nyte godt av erfaringene, er det ønskelig å videreføre prosjektet i en mer beskjeden form. Antall prosjektmedarbeidere må reduseres, men det forutsettes at minst to er minoritetsspråklige.

– Det var vanskelig å skaffe eksterne midler. Erfaringene var imidlertid så positive at flere har uttalt ønske om en videreføring. Blant annet har NAV Integrering vist interesse for prosjektet som integreringsarbeid, sier Verde.

Jyryen: «Dette prosjektet er rettet mot ungdom, og hensikten er å få flere ungdommer til bibliotekene, noe man har lyktes med gjennom et originalt tiltak med stor overføringsverdi.»

Kommet for å bli: Torsdagsdiskusjoner

Fullt hus! Avdelingsleder for biblioteket Åsne Hestnes ønsker filosof Bjørn Ramberg velkommen.

«Biblioteket på en torsdag» ved Dønski videregående skole kom nesten på «pallen» – som en sterk fjerdeplass.

– Et klokt menneske jeg har glemt navnet på, sa at skolebiblioteket må representere en merverdi i skolen. Skolebibliotekene er svakt hjemlet i lovverket. Det er viktig å arbeide på en måte som gjør at brukerne opplever denne merverdien slik at vår virksomhet styrkes i skolen, sier **Åsne Hestnes**, avdelingsleder for skolebiblioteket på Dønski videregående skole.

«Biblioteket på en Torsdag» er et av deres svar på dette. Da inviteres elever og ansatte til arrangement av en times varighet i en undervisningsfri midttid. Der serveres foredrag og innlegg fra inviterte gjester med påfølgende debatt. Det skaper diskusjon og sterkere samfunnsengasjement hos elevene. Høsten 2010 var det tre slike arrangement. I 2011 var det sju. I snitt har besøkstallet ligget på 80 personer. Rekorden innehas av toppidrettsutøver Marco Elsa-fadi som snakket om selvtillit og selvfølelse. Da møtte over 200 interesserte opp.

– Biblioteket skal være en trygg møteplass på

tvers av trinn og klasser. Vi vil utnytte denne rollen og også bekrefte skolebiblioteket som arena for samfunnsengasjement og refleksjon, understreker Hestnes.

Skolen har 25 prosent minoritetsspråklige elever. Høsten 2009 fikk de prosjektmidler knyttet til arrangement rettet mot denne gruppa. I 2011 ble perspektivet utvidet og temaene favnet bredere.

Høsten 2010 ble skolebiblioteket utvidet og fikk lerret, projektor og høyttaleranlegg. Siden alle reoler er på hjul, var det enkelt å sette opp stoler til 60-100 personer. Dermed lå alt til rette for prosjektet.

Nå ser framtida lys ut, og årets program er under planlegging.

– Skolens ledelse mener dette har hatt markedsføringsverdi for skolen, og at det er vilje til å bruke midler fra drift til videreføring av arrangementene. Nå har vi i tillegg fått nye prosjektmidler fra Akershus fylkeskommune. Vi tror at «Biblioteket på en Torsdag» er kommet for å bli, smiler Hestnes.

Juryen: «Her er man ikke redd for å ta opp betente temaer som kan skape debatt! Biblioteket framstår som en aktuell debattarena. Flere kjente navn blant foredragsholderne.»